

Igitabo cya Daniyeli - Cya Magana Ne Mirongo Ine na Gatanu

Gusobanura Ubuhanuzi bwa Bibiliya n'Ibihe Turimo: Imyumvire ku Politiki ya Kijyambere n'Ikimenyetso cy'Idini

Jeff Pippenger
2024-03-19

Idini y'ukanguke-isme (Sodomu) n'ubutegetsu bwa Kominisime (Egiputa) byahagurutse igihe Perezida wari umukire kurusha abandi yatanzaga umugambi we wo kwiyamamariza umwanya wa Perezida mu mwaka wa 2015, kandi nyuma y'uko atanze ubuhamya bwe bwa politiki, yishwe mu mwaka wa 2020. Papa yishwe mu buryo bw'ubuhanuzi mu mwaka wa 1798, nyuma y'uko atanze ubuhamya bwe bwa satani mu minsi itatu n'igice y'ubuhanuzi. Nyamara Ijambo ry'ubuhanuzi ry'Imana rigaragaza ko papa atsinda mu ntambara ye n'igisato.

Mwana w'umuntu, uhangwe amaso yawe kuri Farawo umwami wa Egiputa, umuhanuzeho, kandi umuhanuzeho no kuri Egiputa hose: Vuga uti: Uku ni ko Uwiteka Imana ivuze iti: Dore ndakurwanya, wa Farawo mwami wa Egiputa, wa kiyoka kinini kiryamye hagati mu nzuzi zacyo, kivuga kiti: Uruzi rwanjye ni urwanjye ubwanjye, kandi ni jye warwiremeye. Ezekiyeli 29:2, 3

Egiputa ni cyo kiyoka kinini, kandi ukutemera Imana kwa Farawo kwashushanyaga ukutemera Imana kw'Impinduramatwara y'Abafaransa, ndetse n'iy'ukwiyumvamo isi yose kw'ikinyejana cya makumyabiri na rimwe. Uko kwiyumvamo isi yose, mu mbizi z'inyamaswa yo ku isi y'ikinyejana cya makumyabiri na rimwe, kugereranywa n'ishyamba rya Demokarate. Ezekiyeli agaragaza ko Imana irwanya Egiputa, kandi nyuma muri icyo gice, Ezekiyeli agaragaza ko Imana izatanga Egiputa mu maboko y'umwami w'amajyaruguru, uwo muri uwo murongo agaragazwa nka Nebukadinezari, kandi ushushanya umwami w'amajyaruguru w'impimbano wo mu minsi y'imperuka. Umwami w'amajyaruguru w'impimbano ni ubupapa, kandi Imana, ibinyujije kuri Ezekiyeli, igaragaza ko Imana izatanga Egiputa ku mwami w'amajyaruguru kubera umurimo Nebukadinezari yari yarakoze wo kuba inkoni y'igihano cyayo. Igaragaza ko izatanga Egiputa kuri papa mu gihe imvura y'itumba ya nyuma izaba igeze.

Nuko mu mwaka wa makumyabiri n'irindwi, mu kwezi kwa mbere, ku muni wa mbere w'ukwezi, ijamba ry'Uwiteka rinzaho rirambwira riti: Mwana w'umuntu, Nebukadinezari umwami w'i Babuloni yateje ingabo ze gukora umurimo ukomeye wo kurwanya Tiro; imitwe yose yahinduwe impanvu, n'amabitugu yose arashishuka; nyamara we n'ingabo ze ntibabonye ibihembo byavuye i Tiro ku bw'umurimo bayikoreye wo kuyirwanya. Ni cyo gitumye Uwiteka Imana avuze ati: Dore, ngiye guha igihugu cya Egiputa Nebukadinezari umwami w'i Babuloni; kandi azajyana imbaga yacyo, anyage ibyo gifite, afate n'umunyago wacyo; kandi ibyo bizaba ibihembo by'ingabo ze. Namuhaye igihugu cya Egiputa ngo kube igihembo cy'umurimo yakoreye aho, kuko bankoreye, ni ko Uwiteka Imana avuga. Uwo muni nzatuma ihembo ry'inzu ya Isirayeli ritotera, kandi nzaguhaha kubumbuka k'umunwa hagati muri bo;

maze bazamenya ko ndi Uwiteka. Ezekiyeli 29:17–21.

“Umunsi” Imana iteza “ihembe ry’inzu ya Isirayeli gushibuka” ni ku wa 11 Nzeri 2001, igihe imvura y’itumba rya nyuma yatangiye kunyanyagiza. Muri icyo gihe, Umwami yahagurukije abarinzi avuga ati “nimwumve ijwi ry’impanda” ry’ishyano rya gatatu, kuko yagaragaje ko Imana “izaguha kubumburirwa akanwa hagati muri bo.” “Hagati” herekana igihe kiri hagati y’inyanyagizwa ry’imvura y’itumba rya nyuma ryatangiye ku wa 11 Nzeri 2001, kandi rikazarangirira ku itegeko ryo ku Cyumweru, ubwo Mwuka Muziranenge azasukwa nta rugero. Hagati rwagati muri ibyo bimenyetso bibiri by’inzi, abagabo babiri b’abahamya, cyangwa amahembe abiri, bari gutanga ubuhamya bwabo, kugeza ubwo bombi biciwe mu muhanda mu mwaka wa 2020.

Mbere y’uko bicwa, batanze ubuhamya bwabo; kandi bamaze kwicwa, bazurwa nk’uwa munani, ari uwo muri ba barindwi. Bishwe n’ububasha bwa ya kiyoka bw’ubuhakanyi buhakana ko Imana iriho (Egiputa) n’ubusambanyi bw’ubwiyandarike (Sodomu). Kubera umurimo bakoreye Imana, yasezeranyije ko izabaha Egiputa nk’ingororano yabo. Umwami w’amajyaruguru namara gufata igihugu cy’ikuzo cya Leta Zunze Ubumwe z’Amerika mu murongo wa mirongo ine n’umwe wa Daniyeli cumi n’umwe, aherako agafata Egiputa, kuko ari wo mushahara we ku bw’umurimo yakoze mu murimo w’Imana w’ubuyobozi bwayo.

Wa Mwashuriya we, nkoni y’uburakari bwanjye, kandi inkoni iri mu kuboko kwe ni uburakari bwanjye. Nzamutuma kurwanya ishyamba ry’abaryarya, kandi nzamuha itegeko ryo gutera abantu narakariye, kugira ngo anyage iminyago, afate ibyo banyazwe, kandi abanyage nk’ibyondo byo mu mihanda. Yesaya 10:5, 6.

Umunyashuri ni we mwami wo mu majyaruguru, ushushanya ubupapa, wa mwami w’ibinyoma wo mu majyaruguru mu minsi y’imperuka. Ashuri na Babuloni byakoreshejwe kugira ngo bisohore urubanza ku Bisirayeli, haba ku bwami bwo mu majyaruguru no ku bwo mu majyepfo, bitewe no kwigomeka kwabo kudashira.

“Nuko Isirayeli ivanwa mu gihugu cyayo ikajyanwa muri Ashuri,” ‘kubera ko batumviye ijwi ry’Uwiteka Imana yabo, ahubwo bagakomeza isezerano rye, n’ibyo Mose umugaragu w’Uwiteka yategetse byose.’ 2 Abami 17:7, 11, 14–16, 20, 23; 18:12.

“Mu manza ziteye ubwoba zagejwe ku moko cumi, Uwiteka yari afite umugambi w’ubwenge n’imbabazi. Icyo atari agishoboye gukorera muri bo mu gihugu cya ba sekuruza babo, yashatse kugisohozza abatatanyirije mu banyamahanga. Umugambi we wo gukiza abantu bose bari guhitamo kwakira imbabazi banyuze ku Mukiza w’abantu bose wagombaga gukomeza gusohora; kandi mu mibabaro yagejwe kuri Isirayeli, yari ategura inzira kugira ngo ubwiza bwe buzahishurirwe amahanga yo mu isi. Abajyanywe mu bunyage bose ntibari banangiye imitima. Muri bo harimo bamwe bakomeje kuba indahemuka ku Mana, n’abandi bicishije bugufi imbere yayo. Binyuze kuri aba, ‘abana b’Imana ihoraho’ (Hoseya 1:10), yari kuzageza kuri benshi bo mu bwami bwa Ashuri kumenya imico y’imibereho yayo n’ubugiraneza bw’amategeko yayo.” Abahanuzi n’Abami, 292.

Umwami yakoresheje abami bo mu majyaruguru nk'igikoresho cye cy'urubanza, kandi ihame ryo muri Bibiliya yabakurikijeho kuri abo bami bo mu majyaruguru ryari iry'uko bagombaga guhembwa ku bw'umurimo bakoze.

Kandi mugume muri iyo nzu nyine, murya kandi munywa ibyo babaha; kuko umukozi akwiriye guhembwa kwe. Ntimujye mu nzu no mu yindi. Luka 10:7.

Uwiteka akoresha ubupapa mu guhana Leta Zunze Ubumwe z'Amerika igihe zuzuriye igikombe cyazo cy'igihe cy'igeragezwa ku itegeko rya vuba ry'Umunsi wa Ku Cyumweru, kandi ingororano ye ni uko aha ubupapa Misiri kubera imirimo yakozwe. Ijambo ry'ubuhanuzi ry'Imana rirabisobanura neza ko Misiri ihabwa ubupapa, kandi umurongo wa mirongo ine na kabiri n'uwa mirongo ine na gatatu yo muri Daniyeli igice cya cumi na kimwe, byemeza iki kintu. Ingororano papa ahabwa kubera imirimo yakozwe ni uko aba umutwe abami icumi bishyira hejuru, kandi akaba ari we utegeka ishusho y'innyamaswa yo ku isi yose.

Trump anesha imbaraga z'igisato, kuko ari umutwe wa munani, ukomoka kuri ba barindwi, mu gihe cy'igishushanyo cy'innyamaswa muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika. Ugusenyuka kw'ishyamba rya Democratic, ari ryo mbaraga z'igisato zarishe Trump mu 2020, kurimo kubaho ubu. Ijambo ry'Imana ntiryigera rihinyuka. "Akatsi kavuna umugongo w'ingamiya" k'ishyamba rya Democratic ni umuhanuzi w'ibinyoma wa Isilamu. Igitero cyo ku wa 7 Ukwakira 2023, cyashyizemo igabanyamuryango mu musingi w'abashyigikiye, ikintu kidashobora gusobanurwa ukundi uretse uruhare rwa Isilamu mu kurakaza no guteza umubabaro amahanga. Ibi bizaherekezwa n'ibindi bitero, bizabyara amacakubiri arushijeho kuba menshi, ari na ko bihuza icyiciro cy'abaturage b'innyamaswa yo ku isi, bemera ubupfapfa bw'umwuzure w'abimukira binjira mu buryo butemewe n'amategeko warekuwe n'imbaraga z'igisato. Bizanateza ihungabana ry'ubukungu, nubwo iryo hungabana risanzwe rihari.

"Kandi hanyuma wa mubeshyi mukuru azemeza abantu ko abakorera Imana ari bo bateza ibyo byago. icyiciro cy'abantu cyakururiye uburakari bw'Ijuru kizagereka amakuba yacyo yose ku bantu bumvira amategeko y'Imana, kuko uko kuyumvira guhora ari igihano gityaye ku banyamategeko. Hazatangazwa ko abantu bacumuriye Imana binyuze mu kwica isabato yo ku Cyumweru; ko icyo cyaha cyazanye amakuba atazashira keretse igihe kubahiriza ku Cyumweru kuzahatirizwa mu buryo bukomeye; kandi ko abashyira ahagaragara ibyo itegeko rya kane risaba, bityo bagasenywa icyubahiro gihabwa ku Cyumweru, ari bo bahindura abantu abanyamubabaro, bakabuza ko bagarurirwa ubuntu bw'Imana n'uburumbuke bw'igihe gito. Bityo ikirego cyigeze gushyirwa ku mugaragu w'Imana kera kizongera gusubirwamo, kandi ku mpamvu zishingiye ku buryo bungana ubutabera: 'Nuko Ahabu abonye Eliya, Ahabu aramubaza ati, "Ni wowe uteza Isirayeli amakuba?" Na we aramusubiza ati, "Si jye uteje Isirayeli amakuba, ahubwo ni wowe n'inzu ya so, kuko mwaretse amategeko y'Uwiteka, nawe ukurikira ba Bali.'" 1 Abami 18:17, 18. Uko uburakari bw'abantu buzakangurwa n'ibirego by'ibinyoma, ni ko bazagirira intumwa z'Imana imyitwarire isa cyane n'iyi Isirayeli yateye umugongo Imana yagiriye Eliya." Intambara Ikomeye, 590.

Abakomeza Isabato bazagaragazwa ko ari bo batumye "ubuntu bw'Imana n'uburumbuke bw'igihe gito" bikurwaho. Mu gusobanura iki gihe kiri imbere yacu vuba, yerekeza kuri Eliya no ku guhura

kwe na Ahabu. Gushinjanya kwabo bombi kwabereye imbere y'Umusozi wa Karumeli. Uburumbuke bw'igihe gito n'ubuntu bw'Imana bikurwaho n'ianza zigenda zikomera, mbere y'itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba. Igice kimaze kuvugwa cyerekeza ku rukurikirane rw'ibyabaye bibaho mu gihe cy'igeragezwa ry'itegeko ryo ku Cyumweru, ariko hari ibihe bibiri by'igeragezwa. Ikigeragezo cy'igishushanyo cy'inyamaswa kibera mu mbibi za Leta Zunze Ubumwe z'Amerika, hanyuma kikazasubirwamo mu isi yose. Ibyabaye byose bisobanuwe muri icyo gice bibona isohozwa rya gihanuzi mu mateka abanziriza itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba, no mu mateka y'ihungabana ry'itegeko ryo ku Cyumweru ry'isi yose rikurikiraho.

Igika cya mbere cy'Ibyanditswe by'Ubuhamya, umuzingo wa cyenda, gitangirira ku ipaji ya cumi n'imwe, bityo kikagaragaza ICYENDA-CUMI N'IMWE, kiravuga kiti: "Turimo kuba mu gihe cy'imperuka. Ibimenyetso by'ibihe biri gusohora vuba bitangaza yuko ukuza kwa Kristo kwegereje cyane. Iminsi turimo kubamo irakomeye kandi ifite uburemere bukomereye. Umwuka w'Imana uragenda ukurwanywa buhoro buhoro ariko byanze bikunze ku isi. Ibyorezo n'ianza byatangiyeye kugwira abahinyura ubuntu bw'Imana. Amakuba yo ku butaka no ku nyanja, imimerere idahamye y'umuryango mugari, n'impuruzi z'intambara, ni ibimenyetso bikomeye. Bihanura ibyegereje bifite uburemere buruta byose." Uko inkuru ikomeza, dusanga ku ipaji ya cumi n'ine handitse ngo: "Ntabwo ari benshi, ndetse no mu barimu n'abanyapolitiki b'abanyabubasha, basobanukiwe impamvu zishingiye muni y'imimerere y'ubu y'umuryango mugari. Abafashe imigozi y'ubutegetsu ntibashoboye gukemura ikibazo cy'ukwangirika kw'imico, ubukene, ubunyamwero, n'ubugizi bwa nabi bugenda bwiyongera. Barwana ubusa bashaka gushyira ibikorwa by'ubucuruzi ku rufatiro rwizewe kurushaho. Iyaba abantu baritaga cyane ku nyigisho z'Ijambo ry'Imana, babona umuti w'ibibazo bibatera urujijo."

"Ibyanditswe Byera bisobanura uko isi izaba imeze mbere gato yo kugaruka kwa kabiri kwa Kristo. Ku byerekeye abantu barundanya ubutunzi bwinshi babikesheje ubujura no kunyaga, handitswe ngo: 'Mwibikiye ubutunzi mu minsi y'imperuka. Dore, ibihembo by'abakozi basaruye mu mirima yanyu, ibyo mwimanye ku buriganya, birataka; kandi gutaka kw'abasaruriye kwageze mu matwi y'Umwami Nyiringabo. Mwibereyeho mu byishimo ku isi, kandi mwigenjeje mu bwirasi; mwibyukije imitima yanyu nk'aho ari ku muni wo kubaga. Mwaciriyeho iteka umukiranutsi, muramwica; kandi ntabarwanya.' Yakobo 5:3-6."

Mu minsi y'imperuka abantu "barwana ubusa kugira ngo bashyire ibikorwa by'ubucuruzi ku rufatiro rwizewe kurushaho." Abademokarate, imashini yabo y'icengezamatwara, n'abanyabanki b'abaglobariste barwana ubusa, kandi barabeshya ku bijyanye n'ukuri kw'ihagarara ry'imari bavuga ko ubutegetsu bwa Biden bwagezeho. Kimwe mu bimenyetso biranga "isi mbere gato yo kuza kwa kabiri kwa Kristo," ni "abantu, babikesheje ubujura n'ubwambuzi," "birundanyirije ubutunzi bwinshi." Imirongo itatu ibanziriza imirongo yo mu gitabo cya Yakobo, mushiki wacu White yasubiyemo, ni iyi:

Nimukanguke noneho, mwa bakire, murire kandi muboroge kubera amakuba azabageraho. Ubutunzi bwanyu bwaraboze, n'imyambaro yanyu yariwe n'inyenzi. Izahabu n'ifeza byanyu byarashwanyaguritse; kandi ingese yabyo izababera igihamba, kandi izarya imibiri yanyu nk'aho ari umuriro. Mwirundanyirije ubutunzi mu minsi y'imperuka. Yakobo 5:1-3.

Ikimenyetso cy'ubuhanuzi kiranga "iminsi y'imperuka" ni igihe haboneka abantu bamenyekana kubera ubutunzi bwabo butangaje, bwabonetse binyuze mu buriganya. Abo bantu bari mu makuru buri muni. icyo gihe kigeze. Muri icyo gihe ubutunzi bw'abo banyabanki b'isi n'abaherwe b'amamiliyari bugaragazwa nk'izahabu n'ifeza, maze bikaza gufatwa n'ingese. Ifeza n'izahabu ntibifata ingese, bityo Ibyanditswe birimo kugaragaza ikintu kitari cyitezwe na gato kiba ku butunzi bw'abakire bo mu minsi y'imperuka, kuko izahabu n'ifeza byabo bizafatwa n'ingese. Ikimenyetso kibanziriza iyo mpanuka y'ubukungu cyabayeho hamwe no kuza kwa "isibe" ya gatatu, ku wa 11 Nzeri 2001. Ubuyisilamu bwo muri icyo "isibe" ya gatatu ni bwo muyaga w'iburasirazuba w'ubuhanuzi bwa Bibiliya, kandi mu minsi y'imperuka uwo muyaga w'iburasirazuba ni wo uroha ubukungu, nk'uko bigaragazwa n'amato y'i Tarushishi.

Kuko rero, dore abami bateraniye hamwe; bahise banyurira hamwe. Barabibonye, baratangara; bahagarikwa umutima, bahita bahunga. Ubwoba bwabahafatiye aho, n'imibabaro nk'iy'umugore uri ku bise. Umena amato y'i Tarushishi umuyaga uturutse iburasirazuba. Zaburi 48:4-7.

Abami b'isi yose, abami, abaherwe b'akabutura n'abanyemari, bahangayikishwa n'ubwoba n'ububabare igihe umuyaga wo mu burasirazuba, ugereranya uburakari bw'amahanga bugenda bwiyongera (nk'umugore uri ku nda), buturutse ku Buyisilamu bw'akaga ka gatatu, urohama amato ya Tarushishi. Ubu Buyisilamu buri hafi gusenya ubukungu bw'iwabo n'ubw'isi yose, no kurema imimerere y'ubukungu n'iya politiki ihuye neza n'imbaraga za Trump, atari iza ba Demokarate n'abami b'isi yose; kuko ububasha bw'igisato buhabwa umutwe wa munani, ukomoka kuri ba barindwi, kubera "imirimo yakozwe". Imana yakoresheje Trump kugira ngo ihungabanye ubwami bwose bw'Abagiriki, kuko ubu Imana iri kuzana imimerere aho isi yose igomba kugabanywamo ibyiciro bibiri.

Uburyo bw'ubukungu buriho ubu buyoborwa n'abaharanira ubutegetsi bw'isi yose bwatangiyeye gushyirwaho ku ngoma y'ubuperezida bwa Woodrow Wilson, Umudemokarate watowe asezeranya ko azatuma Leta Zunze Ubumwe za Amerika zitinjira mu Ntambara ya Mbere y'Isi yari yegereje, ariko aza kurangira ari we Perezida wayoboye igihugu muri icyo Ntambara ya Mbere y'Isi. Wilson azwi cyane kubera guharanira Ishyirahamwe ry'Amahanga, ryabaye intangiriro y'Umuryango w'Abibumbye. Ku ngoma ye y'ubuperezida, imiterere y'imari ya Leta Zunze Ubumwe za Amerika yashyizwe mu maboko y'abaharanira ubutegetsi bw'isi yose, ubwo mu mwaka wa 1913 Wilson yahaga icyerekezo cy'ubukungu bw'icyo gihugu ubuyobozi bwa Federal Reserve System.

Ibiranga by'ihanuzi biranga Perezida wo mu Ntambara ya Mbere y'Isi Yose, byari isezerano rye ryo kutajya mu ntambara, iryo rikaba ryari ikinyoma. Yari umuntu ukomeye cyane mu mateka mu guteza imbere ubutegetsi bw'isi imwe bw'Ishyirahamwe ry'Amahanga, kandi ni we wayoboye igikorwa cyo gushyikiriza imari ya Leta Zunze Ubumwe z'Amerika amabanki y'isi. Yategetse kuva mu 1913 kugeza mu 1921. Mu 1919, igisekuru cya gatatu cy'Abadivantisiti, gishushanywa no kujya mu bwumvikane n'isi, cyagendanye mu murongo umwe no kujya mu bwumvikane kwa Wilson n'isi, kuko amahembe yombi agenda abangikanye. Mu gisekuru cya gatatu cy'Ubudivantisiti bwa Lawodikiya, batanze ububasha bwo kugenzura inzego zabo z'ubuvuzi

n'uburezi mu maboko y'abari hanze y'ubusugire bwabo bw'umwuka. Muri icyo gihe kandi, Wilson yatanze ubusugire bw'imari bwa Leta Zunze Ubumwe z'Amerika ku banyamabanki b'abaglobalisiti, kandi yakoranye umwete udacogora, ariko arananiwira, kugira ngo ashyikirize abaglobalisiti ubusugire bwa politiki bwa Leta Zunze Ubumwe z'Amerika.

Wilson, nka Perezida mu gihe cy'Intambara ya Mbere y'Isi Yose, agaragaza ibiranga bya gihanuzi bimenyekanisha Intambara ya Gatatu y'Isi Yose. Ahagarariye amateka aho Federal Reserve igira uruhare mu kugenzura ubukungu bw'isi mu cyerekezo gihuje neza n'umugambi w'abaharanira ubutegetsi bw'isi yose, atari ubusugire bwa Amerika. Ahagarariye Perezida uba ahari igihe New World Order amaherezo igeze ku ntego yayo yo guhinduka ubwami bwa karindwi bwo mu buhanuzi bwa Bibiliya, nubwo ingoma yabo iba iy'igihe gito. Uko kuri gushingiye ku bahamya babiri, kuko igerageza rya Wilson ryapfubye ryo kwinjira mu Muryango w'Amahanga nyuma y'Intambara ya Mbere y'Isi Yose, ryagereranyaga kwinjira kwa Leta Zunze Ubumwe za Amerika mu Muryango w'Abibumbye ako kanya nyuma y'Intambara ya Kabiri y'Isi Yose. Kuri abo bahamya bombi, itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba, rizana ugusenyuka kw'ishyamba mu ngaruka zaryo, riganisha ku ishyirwa mu bikorwa ry'Umuryango w'Abibumbye nk'ubutegetsi bw'isi imwe abaharanira ubutegetsi bw'isi yose basunikiraga kuva ku butegetsi bwa Woodrow Wilson.

Ibi biranga by'ubuhanuzi bigomba kuboneka mu butegetsi bw'umukuru wa munani kandi wa nyuma, ukomoka kuri ba barindwi. Nyuma ya Wilson hakurikiyeho Warren Harding, Umunyarepubulika, watangije igihe cyiswe "the roaring twenties," cyagejeje ku ihungabana ryo mu 1929, ryagejeje ku ihungabana rikomeye ry'ubukungu, ryagejeje ku Intambara ya Kabiri y'Isi Yose. Ubutegetsi bwa mbere bwa Trump ni bwo "the roaring twenties," kandi Biden ari hafi gutangiza ihungabana rikomeye kuruta andi yose mu mateka y'inyamaswa yo ku isi. Iryo hungabana ryari ryaragereranyijwe n'ihungabana ryo mu 1929, ariko nanone n'"panic of 1837" yo mu gihe cya Ellen White.

Ihungabana ry'ubukungu ryo mu myaka ya 1830 muri Leta Zunze Ubumwe z'Amerika risanzwe ryitwa "Panic of 1837." Ryari ihungabana rikomeye ry'ubukungu ryamaze kuva mu 1837 kugeza hagati mu myaka ya 1840, rikubiyemo igice kinini cy'icyo kinyejana cy'imyaka ya 1830. Panic of 1837 yanzwe n'ihungabana ry'imari, gusenyuka kw'amabanki, ubushomeri bwari bwogeye hose, n'igihe kirekire cy'ingorane z'ubukungu.

Ubwoba bw'ubukungu bwo mu 1837 bwatewe n'"Igisa n'ifuro ry'ubucuruzi bw'inyungu z'icyizere," nk'uko byagenze no mu ihirikwa ry'ubukungu ryo mu 1929. Mu 1837, igihe iryo furo ryaturikaga, ryateje ihomba rikomeye n'igihombo cy'imari gikabije. Hakurikiyeho uruhererekane rw'ihanuka ry'amabanki nyuma y'iryo furo ry'ubucuruzi bw'inyungu z'icyizere, bituma icyizere cyari gifitiwe gahunda y'amabanki kiyoyoka, maze ubwoba bw'imari bukwirira hose. Ihungabana ry'ubukungu ku rwego rw'isi yose, ryarushijeho gukazwa no kugabanuka kw'ubucuruzi mpuzamahanga no kugabanuka kw'isoko ry'ibyoherezwa muri Amerika, ryagize uruhare mu kongera ingorane z'ubukungu muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika.

Gusenyuka kwabayeho mu 1929, kwaranzwe nk'intangiriro y'Ikibazo Gikomeye cy'Ubukungu, kwabanje kubanjirizwa n'izamuka ry'ibiciro ryari rishingiye ku gukekeranya mu Isoko ry'Imigabane. Mu gihe cy'imyaka ya 1920, muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika habayeho igihe cy'uburumbuke bw'ubukungu, kizwi nka *Roaring Twenties*, cyaranzwe n'izamuka ryihuse ry'inganda, udushya mu ikoranabuhanga, n'icyizere cyari gikwirakwiriye hose. Muri icyo gihe, gukekeranya mu Isoko ry'Imigabane byarushijeho kuzamuka cyane, bishyigikiwe n'inguzanyo ziboneka bitagoranye, ubucuruzi bw'imigabane hakoreshejwe amafaranga yagurijwe (*margin trading*), no kugura imigabane ku mpamvu z'inyongera z'ibiciro byitezwe mu gihe kizaza aho gushingira ku gaciro kayo nyako. Ibiciro by'imigabane byazamutse bigera ku rwego rutari rushoboka gukomeza, birenze kure agaciro nyakuri k'amasosiyete yari ahagarariwe na yo.

Kuva muri Werurwe 2000 kugeza mu Ukwakira 2002, "dot-com bubble" yaraturitse. Itariki ya 11 Nzeri 2001 yari iri muri uko gusenyuka k'ubukungu. Hanyuma, mu 2008, ibubble ry'imiturire ryaturitse, ibyo byiswe Ihungabana ry'Imari ku Isi hose cyangwa Ihungabana Rikomeye ry'Ubukungu.

Mbere y'itegeko ryo ku Cyumweru, ubukire bw'igihe gito bw'abaturage ba Leta Zunze Ubumwe za Amerika bukurwaho. Gukurwaho k'ubukire bw'igihe gito kuba mu gihe cyo gushyirwaho ikimenyetso kw'ibihumbi ijana na mirongo ine na bine. Ikimenyetso cya mbere cy'igihe cyo gushyirwaho ikimenyetso cyari gikubiye mu ihungabana ry'ubukungu. Ku wa 11 Nzeri 2001 habaye uguhabwa imbaraga kwa marayika wa gatatu, kandi igihe uwo marayika nyine yazaga mu 1844, ayo mateka yari akubiye mu ihungabana ry'ubukungu. Umwaka wa 1844 ushushanya itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba, kandi ku wa 11 Nzeri 2001 ni ho hatangirira igihe cyo gushyirwaho ikimenyetso. Yesu buri gihe agaragaza iherezo ry'ikintu akoresheje intangiriro y'ikintu. Ihungabana ryo mu 1929 ryabanje kandi riteza Intambara ya Kabiri y'Isi Yose.

Tuzakomeza iki cyigisho mu ngingo ikurikira.

“Habayeho muri twe nk'ubwoko bwo kudohoka kw'indakoreka no kutizera kw'icyaha, byatubujije gukora umurimo Imana yadusigiye, wo gutuma umucyo wacu urabagirana ugere ku bo mu yandi mahanga. Hariho ubwoba bwo gutinyuka gusohoka no kwemera gushyira ubuzima mu kaga muri uyu murimo ukomeye, batinya ko gukoresha ubutunzi bitazazana umusaruro. Byagenda bite se niba ubutunzi bukoreshajwe ariko ntitubone ko hari ubugingo bwakijijwe na bwo? Byagenda bite se niba habaye igihombo gikomeye cy'igice cy'ubutunzi bwacu? Ibyiza ni ugukora no gukomeza gukora aho kugira ngo ntihagire igikorwa na kimwe gikorwa. Ntimuzi icyazagira umugisha, niba ari iki cyangwa kiriya. Abantu bashora imari mu burenganzira bw'udushya twahimbwe bakagira igihombo gikomeye, kandi ibyo bakabifata nk'ibisanzwe. Ariko mu murimo no mu gikorwa cy'Imana, abantu batinya gutinyuka. Amafaranga kuri bo asa n'igihombo gihoraho iyo adatanze inyungu zigaragara ako kanya igihe ashowe mu murimo wo gukiza ubugingo. Ubutunzi ubwabwo ubu bushorwa buhoro cyane mu murimo w'Imana, kandi bukagundirwa ku bwikunde, mu gihe gito buzajugunywa hamwe n'ibigirwamana byose ku nyamaswa zo mu mwobo no ku ducurama. Amafaranga vuba aha azahita ata agaciro mu buryo butunguranye cyane igihe ukuri kw'ibibera by'iteka kuzahishurirwa ibiyumvo by'umuntu.” The True Missionary, 1 Mutarama 1874.